

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria- Vlada-Government
MINISTRIA E SHËNDETËSISË/MINISTARSTVO ZDRAVSTVA/MINISTRY OF HEALTH

**UDHËZIM ADMINISTRATIV Nr.07/2017
PËR ADMINISTRIMIN DHE PËRDORIMIN E METADONIT PËR PROGRAME ZËVËNDESUESE**

**ADMINISTRATIVE INSTRUCTION No. 07/ 2017
ON METHADONE ADMINISTERING AND USE FOR THE MAINTENANCE PROGRAMS**

**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO Br. 07/2017
O UPRAVLJANJU I UPOTREBI METADONA ZA PROGRAME ODRŽAVANJA**

<p>1.Shërbimi për trajtim zëvendësues/mbajtës me metadon (tash e tutje TMM) organizohet në nivel parësor, dytësor dhe tretësor në Institucionet shëndetësore të përcaktuar nga Ministria e Shëndetësisë.</p> <p>2. Niveli parësor për TMM organizohet në QKMF në bashkëpunim institucional dhe mbështetet nga Qendrat e Shëndetit Mendor, organizatat tjera të specializuara dhe barnatoreve të autorizuar për ofrimin e shërbimeve farmaceutike për TMM.</p> <p>3.Niveli dytësor i kujdesit për TMM organizohet në reparte të sëmundjeve të varshmërisë në kuadër të departamenteve psikiatrike në spitalet e përgjithshme.</p> <p>4.Niveli tretësor i kujdesit për TMM organizohet dhe mbikqyret nga reparti për sëmundje të varësisë në Klinikën e Psikiatrisë, të QKUK.</p> <p>5.Departamenti Shëndetësor i Burgjeve, organizon TMM për të burgosur.</p> <p>6.Qendrat e ndalimit në Polici, në rast të ndalimit të personave që janë të varur në opioide, në bashkëpunim me qendren më të afërt të TMM, ofrojnë shërbimin e TMM.</p> <p>7.Shërbimet në të gjitha nivelet e kujdesit shëndetësor duhet të ofrohen nga ekipet multidisiplinare të trajnuara, të përcaktuara në protokollin për TMM.</p>	<p>1.Methadone substitution/maintenance treatment service (hereinafter MMT) is organized at the primary, secondary, and tertiary level of health care institutions selected by the Ministry of Health.</p> <p>2.The primary level for MMT is organized in Main Family Medicine Centers (MFMC) through institutional cooperation between the Professional Mental Health Services of Kosovo, other specialized organizations and authorized pharmacies for the provision of MMT pharmaceutical services.</p> <p>3.The secondary level for MMT is organized in addiction diseases wards within psychiatric clinics of general hospitals.</p> <p>4.The tertiary level of care for MMT is organized in the Addiction Diseases Unit of the Psychiatric Clinic of UCCK.</p> <p>5.Health Department in Prisons, organizes the MMT for prison inmates.</p> <p>6. Detention centers within the Police, in case of detainees addicted to opioids, offer MMT services in cooperation with the nearest MMT center.</p> <p>7. At all three levels of health care, services should be provided by trained multidisciplinary teams in accordance with the MMT protocol.</p>	<p>1.Služba za održivo / supstitucionolečenje metadonom (od sada pa nadalje OLM) organizuje se na primarnom, sekundarnom i tercijalnom nivou u zdravstvenim ustanovama propisanim od strane Ministarstvo Zdrastvo.</p> <p>2.Primarni nivo za OLM organizuje se u GCPM u institucionalnoj saradnji i podržava se od strane centara za mentalno zdravlje , drugih specijalizovanih organizacija i ovlašćenih apoteka za pružanje farmaceutske službe za OLM.</p> <p>3. Sekundarni nivo nege za OLM organizuje se u Odeljenjima za bolesti od zavisnosti u okviru psihijatrijskog odeljenja pri opštim bolnicima.</p> <p>4.Tercijalni nivo nege za OLM organizuje se u jedinicama zavisne bolesti u klinici za psihijatriju UKCK.</p> <p>5.Zdravstveni departman za zatvore organizuje OLM za zatvorenike.</p> <p>6.U slučaju zadržavanja osoba koje su zavisne od opioida, Centri za policijsko zadržavanje u saradnji sa najbližim centrom OLM pružaju usluge OLM.</p> <p>7.Službe na svim nivoima zdravstvene nege treba da budu pružene od strane multidisciplinarnih ekipa, obučene, utvrđene u protokolu za OLM.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 5 Koordinimi i programit TMM</p> <p>1.Programi për TMM si program specifik koordinohet dhe monitorohet nga zyrtari përgjegjës në kuadër të</p>	<p style="text-align: center;">Article 5 MMT Program coordination</p> <p>1.The MMT Program as a specific program shall be coordinated by the responsible officer within the</p>	<p style="text-align: center;">Član 5 Kordinacija programa OLM</p> <p>1.Program za OLM kao specifičan program koordinira se i prati od strane odgovornog</p>

<p>Departamentit të Shërbimeve Shëndetësore në Ministrinë e Shëndetësisë.</p> <p>2.Zyrtari Përgjegjës nga paragrafi paraprak koordinon Programin për TMM me personat përgjegjës profesional të emëruar në shërbimet për TMM në të gjitha nivelet e organizimit të përcaktuara dhe licencuara nga Ministria e Shëndetësisë.</p> <p>3.Zyrtari Përgjegjës për Programin për TMM në Ministrinë e Shëndetësisë koordinon aktivitetet me zyrtarët e Institucioneve të KPSH, Shërbimin Spitalor Klinik Universitarë të Kosovës, Departamentin e Burgjeve dhe Institucionet private shëndetësore.</p>	<p>Department for Health Services of the Ministry of Health.</p> <p>2.Responsible officer from the previous paragraph shall coordinate the MMT Program with responsible professionals assigned to MMT services at all organizational levels appointed and licensed by the Ministry of Health.</p> <p>3.Responsible officer for the MMT Program at the Ministry of Health shall coordinate activities with officials of PHC institutions, Hospital and University Clinical Service of Kosovo, Health Department in Prisons and private healthcare institutions.</p>	<p>zvaničnika u okviru Departamenu za Zdravstvene Usluge u Ministrastvo Zdrastvo.</p> <p>2.Odgovorni zvaničnik iz prethodnog stava koordinira Program za OLM sa odgovornim stručnim licima imenovanim u službama za OLM na svim organizacionim nivoima utvrđenim i licenciranim od strane Ministarstva zdravstva.</p> <p>3.Odgovorni službenik za program za OLM u Ministarstvu Zdravlja koordinira aktivnosti sa Službenicima Institucija ZPN, Univerzitetske Bolničke i Kliničke Službe Kosova, Departamenu za Zatvore i privanti zdravstvenih institucijama.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 6</p> <p style="text-align: center;">Shërbimet për Trajtim Mbajtës me Metadon</p> <p>1.Shërbimet për TMM ofrojnë:</p> <p>1.1 Terapi me metadon si trajtim zëvendësues/mbajtës për stabilizim të pacientit, sipas protokollit dhe proceduarave të tjera për veprim;</p> <p>1.2 Terapi zëvendësuese/mbajtëse me metadon për gratë shtatzëna;</p> <p>1.3 Intervenime për personat me shkallë të lartë të varshmërisë në opioide;</p> <p>1.4 Referimi i rasteve për konsulta dhe trajtim të komorbiditeteve;</p> <p>1.5 Psiko-edukim dhe edukim shëndetësor;</p> <p>1.6 Psikoterapi individuale, familjare dhe grupe;</p>	<p style="text-align: center;">Article 6</p> <p style="text-align: center;">Methadone Maintenance Treatment Services</p> <p>1.The MMT Service shall provide:</p> <p>1.1 Treatment with methadone as substitution/maintenance treatment for the stabilization of clients, according to the protocol and other procedures of action;</p> <p>1.2 Methadone Substitution/Maintenance Treatment for pregnant women;</p> <p>1.3 Interventions to persons with a high level of addiction to opioids;</p> <p>1.4 Referral of cases for consultations and treatment of comorbidities;</p> <p>1.5 Psycho-education and health education;</p> <p>1.6 Individual, family and group psychotherapy;</p>	<p style="text-align: center;">Član 6</p> <p style="text-align: center;">Usluge za održivo lečenje Metadonom</p> <p>1.Usluge za OLM pruže:</p> <p>1.1 Terapiju sa metadonom kao supstituciono /održivo lečenje za stabilizaciju pacijenta prema protokolu i ostalim postupcima sa delovanjem;</p> <p>1.2 Terapija supstituciona /održiva sa metadonom za trudnice;</p> <p>1.3 Intervencije za lice sa visokim stepenom zavisnosti u opiodima.</p> <p>1.4 Preporuka slučaja radi konsultovanja i lečenje komorbiditeta;</p> <p>1.4 Psihoedukacija i zdravstvena edukacija;</p> <p>1.5 Individualna psihoterapija, porodična i grupna.</p>

<p>1.7 Aktivitete rehabilituese.</p> <p>2. Terapia e Metadonit iu ofrohet klienteve 7 ditë në jave në institucion.Nëse Psikiatri konstaton se është arritur qëndrueshmëria terapeutike, psikologjike dhe mirëbesimi, doza e përcaktuar mund të ipet me vete klientit sipas protokollit të TMM.Kjo dëshkohet përmes nënshkrimit të një marrëveshje të mirëbesimit me klientin për moskeqpërdorimin e dozës së marrë me vete.</p> <p>3. Shërbimet për TMM duhet të kenë dhomë për intervista, pritoren për pacientë, dhomën e veçantë për administrim, sistemin e ruajtjes së informatave dhe ruajtjes së konfidencialitetit.</p> <p>4. Shërbimet për TMM duhet t'i ofrojnë Ministrisë së Shëndetësisë emrat e personave që punojnë në programin e TMM.</p> <p>5. Institucionet shëndetësore në të cilat ofrohen shërbimet e TMM duhet të sigurojnë personel të rregullt të dedikuar për shërbimin.</p> <p>6. Personeli i shërbimeve për TMM duhet të jetë i trajnuar dhe duhet të ketë përbërje multidisiplinare, ashtu si është e përcaktuar me protokoll të TMM.</p> <p>7. Institucionet në KPSH të cilat ofrojnë shërbimin e TMM/së me qëllim të kompletimit të ekipit multidiciplinar, bëjnë marrëveshje me Qendren e Shëndetit Mendor për sigurimin e personelit të nevojshëm.</p> <p>8. Shërbimet për TMM duhet të dërgojnë me kohë të të dhënat e kompletuara dhe të sakta për numrin e</p>	<p>1.7 Rehabilitation activities.</p> <p>2. MMT shall be provided to clients seven (7) days a week at the institution premises.In cases where psychiatrist finds that the client has attained therapeutic and psychological stability as well asconfidence, the client can take away with him/her the prescribed dosage, in accordance with the MMT protocol. This shall be proved through signed agreement of confidence to not abuse the dosage taken away.</p> <p>3.The MMT Services should have an interview room, a waiting room for clients, a special room for administration and a system for safeguarding information and confidentiality.</p> <p>4.The MMT Service should provide the Ministry of Health names of employees working in the MMT Program.</p> <p>5. Health institutions that provide the MMT services should ensure regular dedicated staff for the service.</p> <p>6. TheMMT Service personnel should be trained and have a multidisciplinary composition, as set in the MMT protocol.</p> <p>7. In order to ensure the necessary multidisciplinary team, the PHC institutionsthat provide MMT services shall enter into agreement with Mental Health Centers.</p> <p>8.The MMT Service should timely send complete and accurate data on the number of clientsunder</p>	<p>1.7 Rehabitacijske aktivnosti.</p> <p>2.Terapija metadonom pruža se klijentima 7 dana u nedelji u instituciji.Ukoliko psihijatar zaključí da je postignuta psihološka, terepeutska održivost i poverenje, utvrđena doza može se dati klijentu da je ponese sa sobom prema protokolu OLM-a.Ovo se dokazuje preko potpisivanja sporazuma o poverenju sa klijentomda ne zloupotrebjavaju dozu koju su poneli sa sobom.</p> <p>3.Službe za OLM trebaju da imaju prostoriju za intervju, čekaonicu za pacijente, posebnu prosotriju za administraciju, sistem očuvanja informacija i očuvanje koincidencije.</p> <p>4. Službe za OLM treba da pruže Ministarstvo Zdravlja, imena lica koji rade na programu OLM.</p> <p>5. Zdravstvene institucije koje pružaju usluge OLMmoraju osigurati redovno adekvatno osoblje.</p> <p>6. Osoblje službe za OLM treba biti obučena i treba imati multidisciplinarnan sastav, tako kako je utvrđeno sa protokolom OLM.</p> <p>7. Institucija koja pruže službe OLM –a sa namerom kompletiranja multidisciplinarne ekipe sporazumno sa Centrom mentalnog zdravlja obezbediće potrebno osoblje.</p> <p>8. Službe OLM-a trebaju na vreme da dostave Ministarstvu zdravstva odnosno odgovornom</p>
---	--	---

<p>klientëve në terapi, sasinë e shpenzuar të metadonit, Zyrtarit përgjegjës për programin e TMM, në Departamentin e Shërbimeve Shëndetësore, të Ministrisë së Shëndetësisë.</p> <p>9.Shërbimet për TMM, në mënyrë periodike duhet të dërgojnë në Departamentin Shërbimeve Shëndetësore informata për listen e pritjes.</p> <p>10.Shërbimi për TMM është i obliguar që të njoftojë Ministrinë e Shëndetësisë për çdo ndërrim të personelit.</p> <p>11.Shërbimi për TMM i cila nuk arrin t'i plotësojë kriteret e përcaktuara në çfarëdo periudhe, duhet menjëherë të njoftojë Ministrinë e Shëndetësisë.</p> <p>12. Në rastet kur Shërbimet për TMM nuk iu përmbahen rregullave dhe detyrave të përcaktuara në këtë Udhëzim, ndërmerren masa sipas legjislacionit në fuqi.</p>	<p>treatment and methadone consumption reports of to the responsible officer for the MMT program at Health Services Department of the Ministry of Health.</p> <p>9.The MMT Services should send information on waiting lists to the Health Services Department, on a periodical basis.</p> <p>10.The MMT Service is obliged to notify the Ministry of Health about any staff changes.</p> <p>11.The MMT Service, that fails to meet the set criteria at any period, shall immediately notify the Ministry of Health thereof.</p> <p>12. In case the MMT Service fails to adhere to rules and duties set out in this Instruction, measures shall be undertaken pursuant to the legislation in force.</p>	<p>službeniku za program za OLM uDepartmanu za zdravstvene usluge,kompletirane tačne podatke o broju klijenta koji su na terapiji i količini konzumiranog metadona.</p> <p>9. Službe za OLM treba da dostavljaju sektoru za zdravstveno osiguranju informaciju o listu čekanja na periodičan način.</p> <p>10. Služba za OLM je u obavezi da obaveštava Ministarstvo Zdravlja za svaku promenu osobolja.</p> <p>11.Službe za OLM koje ne postižu da ispunjavaju utvrdjene uslove u svakom periodu trebaju odmah da obaveste Ministarstvo Zdravlja.</p> <p>12. U slučajima kada službe za OLM ne se pridržavaju utvrdjenim pravilima i zadacima iz ovog Upustva, predizumaju se mere shodno zakonodastvom na snazi.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 7</p> <p style="text-align: center;">Kriteret për pranim prioritar në programin e TMM</p> <p>1.Personat që kanë nevojë për qasje të menjëhershme në shërbimin e TMM janë:</p> <p>1.1 Shtatzënat që kanë varshmëri në opioide;</p> <p>1.2 Personat me gjendje serioze shëndetësore, si ata me HIV/AIDS, HCVgjendja e të cilëve mund të stabilizohet apo përmirësohet përmes trajtimit;</p> <p>1.3 Prindërit që kujdesen për fëmijë të vegjël, sidomos për fëmijë të moshës nën 5 vjeçare;</p>	<p style="text-align: center;">Article 7</p> <p style="text-align: center;">Criteria for priority admission in the MMT Program</p> <p>1.Persons who are at immediate in need to access the MMT services are:</p> <p>1.1 Pregnant women addicted to opioids;</p> <p>1.2 Persons with serious health condition, such as with HIV/AIDS, whose condition can be stabilized or improved through the treatment;</p> <p>1.3 Parents of small children, especially children under 5 years of age;</p>	<p style="text-align: center;">Član 7</p> <p style="text-align: center;">Kriterijumi za prioriteni prijem u programu OLM-a</p> <p>1.Lica koji imaju potrebu za trenutnu dostupnost u službi OLM-a su:</p> <p>1.1 Trudnice koje su zavisne na opioide.</p> <p>1.2 Lica sa ozbiljnim zdravstvenim stanjem , kao što su oni sa HIV/AIDS , HCV stanje koje može se stabilizirati ili popravljati pomoću lečenja.</p> <p>1.3 Roditelji koji se staraju za malu decu, posebno za decu ispod 5 godina života.</p>

1.4 Partnerët e personave në trajtim, në rastet kur partnerët janë përdorues të opioideve.

**Neni 8
Vlerësimi i rastit**

1.Vlerësimi bëhet nga ekipi multidiciplinar me qëllim të identifikimit të nevojave të klientit, si dhe përcaktimi i përshtatshmërisë dhe prioritetit për trajtim.

2.Personi pranohet për trajtim bazuar në vendimin e ekipit i cili përbëhet së paku nga psikiatri dhe psikologu.

3. Në trajtim përfshihen vetëm banorët resident të Republikës së Kosovës.

4.Identiteti i vërtetë i personit duhet të konfirmohet përmes dokumentit identifikues.

5.Qytetarëve të huaj shërbimi i TMM-së iu ofrohet me kompensim, sipas ligjit për shëndetësisë.

**Neni 9
Ndërprerja e trajtimit**

1.Ndërprerja e trajtimit mund të bëhet në mënyrë vullnetare dhe jovullnetare.

2.Ndërprerja vullnetare e trajtimit bëhet me marrëveshjen në mes përshkruesit dhe pacientit, për arritjen e regjimit të tërheqjes nga metadoni, dhe duhet të merret në konsiderim vetëm atëherë kur klienti është arsyeshmërisht stabil dhe janë arritur disa nga qëllimet e planifikuara të trajtimit.

1.4 Partners of persons receiving treatment, in case that partners are opioid users.

**Article 8
Case assessment**

1.Assessment is conducted by the multidisciplinary team with the purpose to identify client's needs, and to determine compliance and priority for the treatment.

2.The person shall be admitted for treatment based on the decision taken by the team, which should be composed at least by a psychiatrist and a psychologist.

3. Only residents of the Republic of Kosovo are enrolled in the treatment

4. The authentic identification of the person should be confirmed by the ID document.

5. MMT services to foreign citizens are provided with a monetary compensation, in accordance with the Health Law.

**Article 9
Termination of treatment**

1.The termination of treatment can be done voluntarily and non-voluntarily.

2.Voluntarily termination of treatment is made based on an agreement between the prescriber and the client on reaching the regime of retreat from methadone, and it should be taken into consideration only when the client is reasonably stable and when some of the planned objectives of treatment have been achieved.

4 Partneri lica na lečenju, u slučajima kada su partneri korisnici opioida.

**Član 8
Procena slučaja**

1.Procena se vrši od strane multidisciplinarne ekipeu cilju identifikacije potreba klijenta, kao i utvrđivanja podobnosti i prioriteta za tretman.

2.Lice se prima na lečenju na osnovu timske odluke koja je sastavljena najmanje od strane psihijatra i psihologa.

3.Leče nje obuhvata samo rezidentne stanovnike Republike Kosova.

4.Stvarni identitet lica treba da se utvrdi pomoću identifikacionog dokumenta.

5.Stranim građanima usluge OLM se pružaju uz kompenzaciju, u skladu sa Zakonom o zdravstvu.

**Član 9
Prekid lečenja**

1.Prekid lečenja može biti na dobrovoljni i nedobrovoljni način.

2. Dobrovoljan prekid lečenja može se ostvariti sporazumno između deskriptora i klijenta za postizanje režima radi povlačenja od metadona, treba uzeti u obzir samo tada kada je klijent razumno stabilan i kada su postignuti neki planirani ciljevi lečenja.

<p>3.Ndërprerje vullnetare konsiderohet edhe kur përfituesi mungon tri herë rradhazi pa paralajmërim dhe arsytim.</p> <p>4.Ndërprerja jovullnetare e trajtimit bëhet kur:</p> <p>4.1 Sjellja e pacientit është e papranueshme për shërbimin apo përshkruesin e autorizuar.</p> <p>4.2 Kur testi rutinor ose i jashtëzakonshëm i urinës rezulton pozitiv në opioide (heroin).</p> <p>5. Nëse vjen deri te ndërprerja jovullnetare pacienti duhet të motivohet dhe rekomandohet për programe tjera trajtuese.</p> <p>6.Vendimi për ndërprerje jovullnetare të trajtimit merret nga ekipi i shërbimit, pasi të jetë konstatuar se pacienti ka shkelur rregullat sipas pikës 4.1 të Nenit 9.</p> <p>7. Kur pacientit i ndërpritet shërbimi në mënyrë jovullnetare, duhet të informohet:</p> <p>7.1 Me shkrim për arsytet e ndërprerjes;</p> <p>7.2 Për kohëzgjatjen e largimit jovullnetar nga TMM;</p> <p>7.3 Mundësi tjera të trajtimit;</p> <p>7.4 Procedurat e ankesës në Komisionin për ankesa të Institucionit në të cilin klienti e ka marr shërbimin.</p>	<p>3.In case the client is absent for three times in a row without any notification and justification, it shall be considered that he/she has voluntarily withdrawn from the treatment.</p> <p>4. Non-voluntarily termination of treatment is done when:</p> <p>4.1 The client's behavior is unacceptable for the service or for the authorized prescriber.</p> <p>4.2 When routine or exceptional urine test results positive on opioids (heroin).</p> <p>5. In case of a non-voluntarily termination of treatment, the client should be motivated and advised for other treatment programs.</p> <p>6. The decision for a non-voluntarily termination of treatment is taken by the service management after deciding that the client has violated rules from paragraph 4.1 of Article 9.</p> <p>7.In case of non-voluntary termination of service to the client, he/she should be notified:</p> <p>7.1 In writing about the reasons of termination;</p> <p>7.2 For the duration of non-voluntary termination of the MMT</p> <p>7.3 Other treatment possibilities;</p> <p>7.4 About the appeal procedures in the Commission for appeals in the institution where the client received the services.</p>	<p>3.Dobrovoljan prekid smatra se i kada korisnik izostaje tri puta uzastopno bez najave i pravdanja.</p> <p>4.Nedobrovoljan prekid lečenja ostvaruje se kada:</p> <p>4.1 Ponašanje klijenta je neprihvatljivo za službu ili ovlašćenog deskriptora.</p> <p>4.2 Kada rutinski ili vanredni urinarni test pokazuje da je pozitivan na opoide (heroin).</p> <p>5.Ukoliko dođe do nedobrovoljnog prekida,pacijenta treba motivisati i preporučiti za druge programe tretmana.</p> <p>6.Odluku za nedobrovoljan prekid tretmana, donosi ekipa za usluge, nakon što je utvrđeno da je pacijent povredio pravila iz tačke 4.1. člana 9.</p> <p>7.Kada pacijentu služba prekida na nedobrovoljan način, treba biti informisan:</p> <p>7.1 Pismenim putem o razlozima prekida;</p> <p>7.2 O vremenskom trajanju nedobrovoljnog prekida za OLM;</p> <p>7.3 Odrugim mogućnostimatretmana;</p> <p>7.4 Oprocedurama žalbe za Komisiju za žalbe institucije u kojoj je klijenat primio uslugu.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 10 Shërbimet e vazhdueshme përkrahëse</p>	<p style="text-align: center;">Article 10 Continuous Support Services</p>	<p style="text-align: center;">Član 10 Kontinuirane usluge podrške</p>

<p>1. Pacientët që marrin TMM duhet të informohen dhe edukohen në çështje shëndetësore, veçanërisht rreth mënyrës së zvogëlimit të mundësisë së përhapjes së infeksioneve me HIV, hepatit A, B dhe C, Infeksionet e transmetuara seksualisht dhe sëmundjet tjera ngjithëse.</p> <p>2. Pacientët duhet të informohen nga përshkruesi i autorizuar për shërbimet e ndryshme shëndetësore dhe sociale dhe për shërbimet emergjente në rast të mbidozës apo ndonjë emergjence tjetër.</p> <p>3.Shërbimi për TMM ofron shërbim të këshillimit dhe psikoterapi për klientët.</p> <p>4.Të gjithë ofruesit e shërbimit të TMM duhet të jenë të trajnuar për edukimin e pacientëve për HIV/AIDS dhe hepatitit B dhe C.</p> <p>5.Këshillimi dhe testimi për HIV dhe hepatit B dhe C ofrohet si pjesë e vlerësimit të rastit në shërbimin për TMM dhe bëhet vetëm me pëlqim të pacientit.</p> <p>6.Të gjitha rezultatet e testit për HIV dhe hepatit B ose C duhet të mbeten konfidenciale për individin dhe shërbimin për TMM. Të dhënat për rezultatet e testimit raportohen në Institutin Kombëtar të Shëndetësisë Publike.</p> <p>7.Klientët të cilët rezultojnë të jenë pozitivë në HIV, në hepatit C apo hepatit B, duhet të referohen për testim konfirmues në Institutin Kombëtar të Shëndetit Publik të Kosovës dhe më tej në Klinikën Infektive për trajtim mjekësor adekuat.</p>	<p>1.Clients receiving MMT should be informed and educated about health issues, especially on how to reduce transimission of the infectious diseases such as HIV/AIDS, hepatitis B and C, sexually transmitted infections and other contagious diseases.</p> <p>2.Clients should be informed by the authorized prescriber about the various health and social services, as well as emergency services in case of overdose or any other emergency.</p> <p>3.The MMT Service shall provide counseling and psychotherapy services to the clients.</p> <p>4.All MMT service providers of should be trained for educating the clients about HIV/AIDS and Hepatitis B and C.</p> <p>5.Counseling and testing for HIV and Hepatitis B and C shall be provided as part of the initial case assessment for MMT services and are implemented only with the client's consent.</p> <p>6. All HIV and Hepatitis B and C test results should be kept confidential for the individual and for the MMT Service. Testing results shall be reported to National Institute for Public Health of Kosovo.</p> <p>7.Clients that result positive for HIV or Hepatitis B or C, should be referred for confirmation testing to the National Institute of Public Health and further to the Infectious Disease Clinic for adequate medical treatment.</p>	<p>1.Pacijenti koji primaju OLM trebaju da budu informisani i edukovani za zdravstvena pitanja, posebno o vezi načina umanjenja mogućnosti za širenje infekcija sa HIV, hepatit A, B, i C, seksualne prenošljive infekcije i ostale zarazne bolesti.</p> <p>2.Pacijenti treba da budu informisani od ovlašćenog deskriptora o raznim zdravstvenim i socijalnim uslugama i urgentnim uslugama u slučaju prekodoza ili neke druge urgentnosti.</p> <p>3.Služba za OLM pruža savetodavne usluge i psihoterapiju za klijente.</p> <p>4.Svi pružaoci usluga OLM trebaju biti obučeni za edukaciju pacijenata za HIV/ AIDS i hepatit B i C.</p> <p>5.Saveti i testiranje za HIV i hepatit B i C , pružaju se kao deo procene u slučaju usluga za OLM i vrši se samo uz saglasnost pacijenta.</p> <p>6.Svi rezultati testiranja za HIV i hepatita B ili C o osobi i uslugama za OLM moraju biti konfidencijalni. Izveštaj o podacima o rezultatima testiranja dostavlja se Nacionalni institut javnog zdravlja na Kosovu.</p> <p>7.Klijenti koji se pokazaju da su pozitivni na HIV, hepatit C ili hepatit B treba preporučiti radi potvrdnog testiranja u Nacionalnem institutu javnog zdravlja Kosova, i nakon toga u Infektivnoj klinici radu adekvatnog medicinskog lečenja.</p>
--	---	---

<p>8.Shërbimi për TMM, në rast të mungesës së shërbimit për zvogëlimin e demit, klientet i referon në qendra tjera ku ofrohen këto shërbime.</p> <p style="text-align: center;">Neni 11 Monitorimi dhe Kontrolli Shërbimin për metadon</p> <p>1.Monitorimi i programit të metadonit bëhet nga zyrtari/ja përgjegjës në Departamentin e Shërbimeve Shëndetësore /Ministrinë e Shëndetësisë.</p> <p>2.Inspektimi i programit të metadonit bëhet nga Inspektorati i Ministrisë së Shëndetësisë.</p>	<p>8. In case of lack of harm reduction services, the MMT Service shall ensure referral to centers that provide community and harm reduction services.</p> <p style="text-align: center;">Article 11 MMT Service monitoring and oversight</p> <p>1.The MMT program shall be monitored by the responsible officer at the Health Services Department/Ministry of Health.</p> <p>2.The MMT Program shall be inspected by the Ministry of Health Inspectorate.</p>	<p>8.Služba za OLM , u slučaju nemogućnosti pružanja usluga, zbog ublažavanja posledica, klijente upućuje u druge centre koji pružaju ove usluge.</p> <p style="text-align: center;">Član 11 Nadzor i Kontrola Službe za metadon</p> <p>1.Nadzor i kontrola metadona vrši se od strane odgovornog službenika/ce u Departmanu za zdravstvene usluge/Ministratstvo Zdravstvo.</p> <p>2.Inspekcija programa metadona vrši se od strana Inspektorata Ministarstva Zdravlja.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 12 Informacionet për pacientin</p> <p>1.Pacienti duhet t'i ofrohet informata rreth:</p> <p>1.1 Metadonit si substancë dhe efektet anësore;</p> <p>1.2 Drejtave dhe obligimeve;</p> <p>1.3 Ruajtjes së konfidencialitetit dhe situatat kur shërbimi mund të thyej konfidencialitetin;</p> <p>1.4 Procedurës së ankesës;</p> <p>2. Shërbimet për TMM duhet të krijojnë rregullat e brendshme të sigurisë për të cilat informohen klientët, familjet e tyre dhe personeli shërbyes.</p> <p>3. Rregullat e brendshme të sigurisë duhet t'i bëhen të qarta pacientit si pjesë e vlerësimit fillestar.</p>	<p style="text-align: center;">Article 12 Patient information</p> <p>1.Patients shall be provided information on:</p> <p>1.1 Methadone as a substance and its side effects;</p> <p>1.2 Rights and obligations;</p> <p>1.3 Safeguarding of confidentiality and situations in which the Service may breach confidentiality;</p> <p>1.4 Appeals procedure.</p> <p>2. MTT Services shall establish internal safety rules and inform clients, their families and the service providers, thereof.</p> <p>3. Internal safety rules shall be communicated to the patient as a part of initial assessment.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12 Informacije za pacijenta</p> <p>1.Pacijentu treba da se pružaju informacije u vezi:</p> <p>1.1 Metadona kao substance i sporednih efekata</p> <p>1.2 Prava i obaveza,</p> <p>1.2 Očuvanja koincidencije i situacije kada služba može da krši koincidenciju,</p> <p>1.4 Postupci za žalbu.</p> <p>2.Službe za OLM trebaju da stavljaju unutrašnjih pravila sigurnosti za koja se informišu klijenti, njihove porodice iuslužno osoblje.</p> <p>3. Unutrašnja pravila sigurnosti treba da budu</p>

**Neni 13
Shfuqizimi**

Me hyrjen në fuqi të këtij Udhëzimi Administrativ, shfuqizohet Udhëzimi Administrativ 06/2016 – Për administrimin dhe përdorimin e metadonit për programe zëvendësuese.

**Neni 14
Hyrja në fuqi**

Udhëzimi Administrativ hyn në fuqi 7 ditë pas nënshkrimit nga Ministri i Shëndetësisë i Republikës së Kosovës.

Prishtinë, 28/07/2017

Dr. Imet Rrahmani
Ministër i Shëndetësisë

**Neni 13
Repeal**

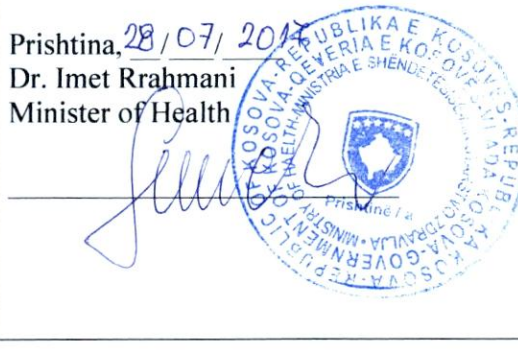
This Administrative Instruction shall repeal Administrative Instruction No. 06/2016 on Administration and Use of Methadone for Maintenance Programs.

**Article 14
Entry into force**

The Administrative Instruction shall enter into force seven days after the signature by the Minister of Health of the Republic of Kosovo.

Prishtina, 28/07/2017

Dr. Imet Rrahmani
Minister of Health

jasno pacijentu kao deo početne procene.

**Neni 13
Opozivanje**

Stupanjem na snazi ovog administrativnog uputstva ukida se Administrativno uputstvo 06/2016 – Za upravljanje i upotrebu metadona za programe održavanja.

**Član 14
Stupanje na snazi**

Administrativno Uputstvo stupa na snagu 7 dana nakon potpisivanja od Ministra Zdravstva Repulike Kosova.

Priština, 28/07/2017
Dr. Imet Rrahmani
Ministar zdravstva

